

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

Національний університет «Запорізька політехніка»

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра Фізичної терапії та ерготерапії

(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор (перший проректор)

« _____ » _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курортологія

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 227 Терапія та реабілітація

(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) Фізична реабілітація (227.01 Фізична терапія)

(назва освітньої програми (спеціалізації))

інститут, факультет управління фізичною культурою та спортом

(найменування інституту, факультету)

мова навчання українська

2023 рік

Робоча програма Курортологія для студентів

(назва навчальної дисципліни)

спеціальності 227 Терапія та реабілітація,

освітня програма (спеціалізація) Фізична реабілітація (227.01 Фізична терапія).

(назва освітньої програми (спеціалізації))

«31» 08, 202_ року – 15 с.

Розробники: Ковальова А.А., ст. викл.

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри
Фізичної терапії та ерготерапії

Протокол від «31» 08 2023 року № 1

Завідувач кафедри Фізичної терапії та ерготерапії

(найменування кафедри)

«31» 08 2023 року _____ (Ковальова О.В.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету управління фізичною культурою та спортом

(найменування факультету)

Протокол від «31» 08 2023 року № 1

«31» 08 2023 року Голова _____ (Пущина І.В.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань <u>22 Охорона здоров'я</u> (шифр і найменування)	вибіркова	-
Модулів – 1	Спеціальність (освітня програма, спеціалізація) <u>227 Терапія та реабілітація (Фізична реабілітація, 227.01 Фізична терапія)</u> (код і найменування)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>не передбачено навчальним планом</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 180		1-й	-
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 7. самостійної роботи студента – 13.		36 год.	-
		Практичні, семінарські	
		26 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		118 год.	-
	Індивідуальні завдання:		
		-	
	Вид контролю: залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:2;

для заочної форми навчання – -.

1. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Курортології» є формування у студентів знань з курортології відповідно до потреб професійної діяльності фахівця з фізичної терапії, підготування до професійної діяльності в умовах санаторно-курортного закладу, в мультидисциплінарній команді фахівців.

Завданнями вивчення дисципліни «Курортологія» є узагальнення та розвинення знань з фізіотерапії, терапевтичних вправ, масажу, формування уявлення про роль і місце засобів фізичної терапії в програмі санаторно-курортного лікування чи оздоровлення, їх сумісність та оптимальні поєднання з методами і засобами санаторно-курортного лікування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати

Інтегральна компетентність:

Здатність здійснювати професійну діяльність фізичного терапевта, розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фізичної терапії.

Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 07. Здатність працювати автономно.

Фахові компетентності:

СК 04. Здатність до роботи у реабілітаційній команді та міжособистісної взаємодії з представниками інших професійних груп різного рівня.

СКфт 01. Здатність розуміти клінічний та реабілітаційний діагноз пацієнта/клієнта, перебіг захворювання і тактику лікування.

СКфт 04. Здатність проводити фізичну терапію осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях.

СКфт 09. Здатність провадити підприємницьку діяльність у фізичній терапії.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 02. Уміти вибирати і аналізувати інформацію про стан пацієнта.

ПРН 03. Проводити фізичну терапію пацієнтів/клієнтів різного віку зі складними патологічними процесами та порушеннями.

ПРН 10. Створювати (планувати) програму фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану.

ПРН 11. Реалізовувати програми фізичної терапії фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану відповідно до наявних ресурсів і оточення.

ПРН 14. Проводити самостійну практичну діяльність.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Організація санаторно-курортного лікування в Україні

Тема 1. Курортологія, як наука. Особливості організації та лікування хвороб людини в умовах санаторно-курортного закладу

Історія розвитку курортології. Основні визначення Закону України «Про курорти». Типова структура курорту та курортних закладів. Класифікація, функції, різновиди та інфраструктура курортів. Кліматичні курорти. Бальнеологічні курорти. Грязьові курорти. Основні визначення, завдання та напрямки курортології. Курортна справа в системі організації охорони здоров'я. Основні особливості медичного відбору на курорти і в санаторії. Методи охорони курортних ресурсів.

Тема 2. Курорти України

Загальна характеристика курортів України. Чорноморські та Азовські Курорти України. Одеська група курортів. Курорти Миколаївської та Херсонської області. Курорти Запорізької та Донецької області. Курорти Карпатського регіону. Курорти Українського Полісся. Курорти Київщини та Житомиру. Курорти Придністров'я. Курорти Західного Поділля та курорти Придніпров'я.

Тема 3. Управління санаторно-курортними закладами

Правове регулювання діяльності санаторно-курортних закладів. Концепція маркетингу в управлінні санаторно-курортною діяльністю. Кадровий склад закладу санаторно-курортного комплексу. Організація дозвілля в санаторно-курортних закладах. Забезпечення якості та ефективності діяльності санаторно-курортних закладів.

Тема 4. Охорона курортних ресурсів від виснаження та забруднення

Організація служби охорони курортних і гідромінеральних ресурсів та контролю за їх складом. Система стандартів з охорони курортних ресурсів. Водні ресурси. Лікувальні грязі. Повітряне середовище. Рослинність. Ґрунтовний покрив. Зміна курортних ресурсів під впливом діяльності людини. Методика і організація робіт по встановленню округів санітарної охорони.

Тема 5. Рекреаційні ресурси та їх оцінка

Класифікація природних ресурсів. Кліматоутворюючі рекреаційні ресурси. Медико-кліматична характеристика основних природних зон. Водні рекреаційні ресурси. Водосховища як особливий вид водних об'єктів для відпочинку і спорту. Водні рекреації і навколишнє середовище. Підвищення ефективності рекреаційного використання водних об'єктів. Ліс в системі природних рекреаційних ресурсів. Лісові ресурси. Рекреаційні функції лісів

Тема 6. Рекреаційні ресурси України

Рекреаційні ресурси України. Природно-ресурсний потенціал земель рекреаційного, курортного та природоохоронного значення. Рекреаційний комплекс України. Територіальна структура рекреаційного комплексу України.

Функціональна структура рекреаційної системи Південного Криму. Рекреаційні ресурси Волинського регіону. Рекреаційна система Карпатського регіону

Тема 7. Основи медичної кліматології

Основні поняття та розділи медичної кліматології. Метеочутливість та типи погодних умов, що впливають на здоров'я людини. Типи клімату й погоди та їхній вплив на організм людини: адаптація, акліматизація, загартовування. Головні методи кліматотерапії. Фізичні та фізіологічні основи дозиметрії та дозування кліматолікувальних процедур. Курортні ландшафти та їхнє використання з рекреаційною метою.

Тема 8. Використання кінезіотерапії та масажу в умовах санаторно-курортного закладу

Визначення поняття про кінезіотерапію: головні поняття, різновиди. Типи режимів рухової активності та їх вибір в санаторно-курортних умовах. Вплив гіподинамії на організм людини. Окремі спортивно-рекреаційні вправи на курортах. Масаж у комплексі санаторно-курортного лікування.

Змістовий модуль 2. Санаторно-курортне лікування та реабілітація

Тема 9. Водолікування

Загальна характеристика мінеральних вод. Загальна класифікація лікувальних вод. Загальна характеристика гідротерапії. Загальні особливості використання водолікування. Механізм лікувальної дії прісноводних процедур. Основні водолікувальні процедури і їх загальна характеристика. Бальнеотерапія, як розділ водолікування. Механізм дії мінеральних вод при зовнішньому використанні. Механізм дії мінеральних вод при внутрішньому використанні. Показання та протипоказання до застосування водолікувальних процедур.

Тема 10. Грязелікування

Загальна характеристика лікувальних грязей (пелоїдів). Структура лікувальних грязей. Склад і біологічна активність лікувальних грязей. Мінералізація і склад грязьового розчину. Основні методики грязелікування і їх механізм дії на організм людини. Основні показання і протипоказання до пелоїдотерапії.

Тема 11. Світлолікування та інгаляційна терапія

Світлолікування. Біологічна і терапевтична дія видимого світла. Біологічна і терапевтична дія інфрачервоного випромінювання. Біологічна і терапевтична дія ультрафіолетового випромінювання. Лікувальне застосування ультрафіолетового випромінювання в суберитемних дозах. Інгаляційна терапія. Види інгаляцій. Загальні показання і протипоказання до використання інгаляцій.

Тема 12. Термотерапія в санаторно-курортних умовах

Термотерапія: поняття, сутність, різновиди. Парафінолікування. Озокеритолікування. Лікування нафталанською нафтою. Лікувальна дія пари.

Тема 13. Лікування глиною та псамотерапія в практиці санаторно-курортного лікування

Цілющі властивості й хімічний склад глини. Різновиди лікувальної глини та

їхнє використання в умовах санаторно-курортного закладу. Псамотерапія в практиці санаторно-курортного лікування.

Тема 14. Використання кріотерапії в умовах курорту. Рідкісні лікувальні курортні фактори

Кріотерапія. Загальна характеристика кріотерапії. Вплив кріотерапії на організм людини. Показання та протипоказання до проведення кріотерапії. Методики, техніки та дозування проведення процедури. Рідкісні лікувальні курортні фактори. Використання рідкісних і нетрадиційних методів лікування. Найпопулярніші методи нетрадиційної медицини.

Тема 15. Преформовані чинники в умовах санаторно-курортного закладу

Особливості використання преформованих чинників в умовах санаторно-курортного закладу. Загальна класифікація та механізм дії лікувальних фізичних чинників. Штучні фізичні фактори, що використовують у курортній лікувальній практиці. Методи апаратної фізіотерапії. Лікувальні методи, які використовуються на використанні постійного струму і електричного поля. Гальванізація. Електрофорез. Франклінізація. Лікувальні методи, які ґрунтуються на використанні імпульсних струмів низької напруги і низької частоти. Електросон. Діадинамічні струми. Ампліпульстерапія. Лікувальні методи, які ґрунтуються на використанні струмів високої частоти. Дарсонвалізація. Лікувальні методи, які ґрунтуються на використанні електричного поля. УВЧ-терапія. Методи, які ґрунтуються на використанні магнітного поля. Маганітотерапія. Індуктотермія. Лікувальні методи, які ґрунтуються на використанні електромагнітного поля високої частоти. Мікрохвильова терапія. ВВЧ-терапія. Лікувальне використання ультразвуку. Ультразвукова терапія. Низькочастотна ультразвукова терапія.

Тема 16. Фітотерапія, апітерапія, гірудотерапія в практиці санаторно-курортного лікування

Фітотерапія: поняття, лікувальні форми. Апітерапія: лікування медом і продуктами бджільництва. Цілющі властивості меду та його використання при хворобах людини. Гірудотерапія в практиці санаторно-курортного лікування. Загальна характеристика гірудотерапії. Лікувальні ефекти від застосування п'явок. Показання і протипоказання до призначення гірудотерапії. Деякі аспекти застосування гірудотерапії

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		лк	пр	лаб	інд	с.р.		лк	пр	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Організація санаторно-курортного лікування в Україні												
Тема 1. Курортологія, як наука. Особливості організації та лікування хвороб людини в умовах санаторно-курортного закладу	8	4	2			2						
Тема 2. Курорти України	12	2	2			8						
Тема 3. Управління санаторно-курортними закладами	12	2	2			8						
Тема 4. Охорона курортних ресурсів від виснаження та забруднення	10	2				8						
Тема 5. Рекреаційні ресурси та їх оцінка	12	2	2			8						
Тема 6. Рекреаційні ресурси України	12	2	2			8						
Тема 7. Основи медичної кліматології	12	2	2			8						

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 8. Використання кінезіотерапії та масажу в умовах санаторно- курортного закладу	10	2				8						
Разом за змістовим модулем 1	88	18	12			58						
Змістовий модуль 2. Санаторно-курортне лікування та реабілітація												
Тема 9. Водолікування	12	2	2			8						
Тема 10. Грязелікування	12	2	2			8						
Тема 11. Світлолікування та інгаляційна терапія	12	2	2			8						
Тема 12. Термотерапія в санаторно- курортних умовах	10	2				8						
Тема 13. Лікування глиною та псамотерапія в практиці санаторно- курортного лікування	12	2	2			8						
Тема 14. Використання кріотерапії в умовах курорту. Рідкісні лікувальні курортні фактори	12	2	2			8						

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 15. Преформовані чинники в умовах санаторно-курортного закладу	12	4	4			4						
Тема 16. Фітотерапія, апітерапія, гірудотерапія в практиці санаторно-курортного лікування	10	2				8						
Разом за змістовим модулем 2	92	18	14			60						
Усього годин семестр	180	36	26			118						

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організація та лікування хвороб людини в умовах санаторно-курортного закладу	2
2	Медичний відбір на курорти і санаторії	2
3	Управління санаторно-курортною діяльністю в Україні	2
4	Рекреаційні ресурси та їх оцінка	4
5	Головні методи кліматотерапії. Фізичні та фізіологічні основи дозиметрії та дозування кліматолікувальних процедур та їх вплив на організм людини	2
6	Водолікування в умовах курорту. Бальнеологічні курорти	2
7	Грязелікування в умовах курорту. Грязьові Курорти	2
8	Світлолікування та інгаляційна терапія	2
9	Лікування глиною та псамотерапія в практиці санаторно-курортного лікування	2
10	Кріотерапія в санаторно-курортних умовах	2
11	Електролікування в умовах санаторно-курортного закладу	4
	Разом	26

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Курортологія, як наука. Особливості організації та лікування хвороб людини в умовах санаторно-курортного закладу	2
2	Курорти України	8
3	Управління санаторно-курортними закладами	8
4	Охорона курортних ресурсів від виснаження та забруднення	8
5	Рекреаційні ресурси та їх оцінка	8
6	Рекреаційні ресурси України	8
7	Основи медичної кліматології	8
8	Використання кінезіотерапії та масажу в умовах санаторно-курортного закладу	8
9	Водолікування	8
10	Грязелікування	8
11	Світлолікування та інгаляційна терапія	8
12	Термотерапія в санаторно-курортних умовах	8
13	Лікування глиною та псамотерапія в практиці санаторно-курортного лікування	8
14	Використання кріотерапії в умовах курорту. Рідкісні лікувальні курортні фактори	8
15	Преформовані чинники в умовах санаторно-курортного закладу	4
16	Фітотерапія, апітерапія, гірудотерапія в практиці санаторно-курортного лікування	8
	Разом	118

В межах самостійної роботи студенти опрацьовують додаткові теоретичні матеріали та відпрацьовують практичні навички в межах тематики курсу.

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені навчальним планом.

7. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни «Курортологія» поєднуються словесні, наочні та практичні методи навчання. Основні форми навчального процесу включають: навчальні заняття, самостійну роботу, роботу в наукових бібліотеках та мережі Інтернет, контрольні заходи (усне та/або письмове опитування). Основними видами навчальної роботи студентів під час вивчення навчальної дисципліни є лекція та практична робота.

8. Очікувані результати навчання з дисципліни

1. Уміти вибирати і аналізувати інформацію про стан пацієнта.
2. Проводити фізичну терапію пацієнтів/клієнтів різного віку зі складними патологічними процесами та порушеннями.
3. Створювати (планувати) програму фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану.
4. Реалізовувати програми фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану відповідно до наявних ресурсів і оточення.
5. Проводити самостійну практичну діяльність.

9. Засоби оцінювання

Засоби оцінювання передбачають усне та/або письмове опитування студентів на практичних заняттях, перевірку якості виконання та засвоєння практичного та теоретичного матеріалу.

В період дистанційного навчання передбачено виконання та оцінювання завдань за допомогою дистанційних засобів комунікацій, зокрема «Moodle» НУ «Запорізька політехніка», електронна пошта, застосунок «Zoom».

10. Критерії оцінювання

Контроль успішності діяльності студента з вивчення даної дисципліни поєднує в собі декілька різновидів контрольних заходів: поточний, рубіжний (модульний) та підсумковий контроль. Результати підсумкового контролю проставляються у залікову відомість.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку. Оцінка підсумкового контролю визначається за двобальною шкалою «зараховано – не зараховано». Позитивною оцінкою є оцінка «зараховано».

Поточний контроль охоплює контрольні заходи, що відбуваються під час практичних занять (усні та письмові відповіді на контрольні питання практичного заняття, рівень засвоєння та володіння практичними навичками в межах навчального курсу), а також оцінювання результатів виконання самостійної роботи.

Рубіжний (модульний) контроль успішності в рамках дистанційного навчання проводиться у формі письмового та/або усного виконання завдань. Модульний контроль є необхідним та обов'язковим елементом рейтингової технології освітнього процесу та проводиться у два етапи – в середині й наприкінці навчального семестру (*змістовний модуль 1 та змістовний модуль 2*).

Здобувач вищої освіти не допускається до підсумкового контролю, якщо він не виконав щонайменше 60% обов'язкових видів робіт, що включають теоретичний та практичний рівень (виконання та захист практичних занять, виконання самостійної роботи).

Підсумковий контроль вивчення дисципліни здійснюється у вигляді семестрового заліку, під час якого засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі сумативної оцінки результатів отриманих за

поточним та обома рубіжними контролюями. Семестровий залік не передбачає обов'язкової присутності студентів на заліковому заході (заліковій контрольній роботі).

Результати підсумкового контролю у формі заліку виставляються протягом останнього тижня теоретичного навчання перед екзаменаційною сесією. Позитивними оцінками для всіх форм контролю є оцінки від 60 до 100 балів за 100-бальною. Межею незадовільного навчання за результатами підсумкового контролю є оцінка нижче 60 балів за 100-бальною шкалою. Отримання оцінки 60 балів та вище передбачає отримання позитивних оцінок за всіма визначеними програмою освітнього компонента обов'язковими видами поточного, проміжного (рубіжного) контролю (Положення про організацію освітнього процесу Національного університету «Запорізька політехніка»: Наказ ректора від 10 грудня 2021 р. № 507. URL: https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Nakaz_N507_vid_10.12.21.pdf (дата звернення: 06.08.2023).

11. Методичне забезпечення

Лекційний курс, практичні роботи, робоча програма, силабус навчальної дисципліни.

12. Рекомендована література

Базова

1. Дац Д.І., Канигіна С.М., Черепок О.О., Волох Н.Г. Фізична терапія та курортологія: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня 1 курсу мед. ф-ту спец. 227 - «Фізична терапія, ерготерапія». Запоріжжя: ЗДМУ, 2023. – 161 с. URL: <http://surl.li/pashp> (дата звернення: 07.08.2023).

2. Заваріка Г.М. Курортна справа: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2015. 264 с. URL: <http://surl.li/jvdsk> (дата звернення: 07.08.2023)

3. Клапчук В.М., Ковальська Л.В. Курортна справа: організація, територіальне планування, система управління: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Фоліант, 2013. 400 с. URL: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/575094/mod_resource/content/1/%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf (дата звернення: 07.08.2023).

4. Кравець О.М., Рябєв А.А., Кравець О.М. Курортологія: підручник. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2017. 167 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/141489399.pdf> (дата звернення: 07.08.2023)

5. Курортологія. Історичні, організаційні та клінічні аспекти: монографія / Килівник В.С. та ін. Київ: Центр навчальної літератури, 2021. 232 с.

6. Малахова С.М., Черепок О.О., Волох Н.Г. Курортологія та курорти України: навч. посіб. для самостійної роботи студентів VI курсу медичних факультетів при підготовці до практичних занять з навчальної дисципліни «Медична реабілітація». Запоріжжя: ЗДМУ, 2019. 105 с. URL:

[http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/9487/1/Kurortolohiya ta kurorty Ukrainy 2019.pdf](http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/9487/1/Kurortolohiya_ta_kurorty_Ukrayin_u_2019.pdf) (дата звернення: 07.08.2023)

7. Основи курортології: навчальний посібник / укл.: д-р. мед. наук, проф. В.В. Клапчук. Запоріжжя: ЗНТУ, 2018. 40 с. URL: <http://surl.li/pasqu> (дата звернення: 07.08.2023).

8. Сиволап В.Д., Каленський В.Х. Фізіотерапія: підручник для студ. ВНЗ. Запоріжжя: ЗДМУ, 2014. 196 с. URL: [http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/2244/1/SyvolapVD14 Fizioter.pdf](http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/2244/1/SyvolapVD14_Fizioter.pdf) (дата звернення: 07.08.2023).

9. Сухан В.С. Структура реабілітаційно-оздоровчих установ. загальні покази та протипокази до направлення хворих на санаторно-курортне лікування. Правила оформлення документів для санаторно-курортного лікування: методичні рекомендації. Ужгород, 2011. 28 с. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/2676> (дата звернення: 07.08.2023).

Допоміжна

1. Алексеенко А.В. Внутритканевой электрофорез. Черновцы: Знання, 2006. 87 с.

2. Брусільцева Г.М., Зима О.Г. Правове регулювання туристичної діяльності: навчальний посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 214 с. URL: <http://surl.li/fwadj> (дата звернення: 07.08.2023).

3. Вакуленко Л.О. Клапчук В.В., Вакуленко Д.В. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник. Тернопіль: Укрмедкнига, 2019. 372 с.

4. Використання кліматичних факторів в комплексі санаторно-курортного лікування / за ред.. Л.І Фісенко. К.: Купріянова, 2005. 256 с.

5. Голод А. Безпека регіональних туристичних систем: теорія, методологія та проблеми гарантування: монографія. Львів: ЛДУФК, 2017. 340 с.

6. Каленік К.В. Опорний конспект лекцій з курсу «Основи курортології». Харків: ХДУХТ, 2015. 87 с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/10691/1/Osnov_kurortol_OKL_2015.pdf (дата звернення: 07.08.2023).

7. Кушнірук Ю.С. Рекреалогія: навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2015. 148 с. URL: <https://ep3.nuwm.edu.ua/4684/1/V45.pdf> (дата звернення: 07.08.2023).

8. Леонов Б.И., Самосюк И.З., Чухраев Н.В. Низкоинтенсивная резонансная физиотерапия. Способы и средства. Киев: НИИ «Медтех», 2006. 148 с.

9. Медична реабілітація в санаторно-курортних закладах / За ред. Колесника Е.О. К.: Купріянова, 2004. 304 с.

10. Мухін В.М. Загальні поняття про санаторно-курортне лікування: підручник. 2-ге видання. К.: Олімпійська література, 2005. С. 106-109. URL: <http://surl.li/mytrs> (дата звернення: 07.08.2023).

11. Основи курортології: посібник для студентів та лікарів / За ред. М.В.Лободи, Колесника Е.О. К.: Купріянова, 2003. 512 с.

12. Пономаренко Г.Н. Инновационная физиотерапия. К.: Купріянова Е.А., 2010. 244 с.

13. Рутинський М. Класифікація та типологія курортів. Вісник Львів. ун-ту. Серія географічна. Вип. 34. Львів, 2007. С. 236-246.

14. Санаторно-курортна справа // Основи реабілітації, фізіотерапії, ЛФК і масажу: підручник / за ред. проф. В.В. Клапчука та проф. О.С. Полянської. Чернівці: Прут, 2006. С. 68-79.

15. Сосин И.Н., Буявых А.Г. Физиотерапия болезней уха, горла и носа. Симферополь: изд. КГМУ, 2007. 368 с.

16. Степанов Е.Г. Основы курортологии и санаторно-курортное лечение: учеб. пособие. – Харьков: Изд-во «Кроссруд», 2007. 584 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека НУ «Запорізька політехніка». URL: <http://library.zntu.edu.ua/> (дата звернення: 15.08.2023).

2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення: 10.07.2023).